

Socialister, Højre eller Venstre; men naar Folk har kunnet underordne sig de Love og Regler, der var foreskrevne, har man naturligvis optaget dem som Medlemmer. Det ærede Medlem udtalte, at det ikke var billigt at bo i disse socialistiske Byggeforeninger. I den Anledning vil jeg gerne have Lov til at gøre et Par Bemærkninger om et andet Spørgsmaal, som jeg i Dag er gjort opmærksom paa. Der er fra Grundejerforeningens Formand, Hr. Kaptajn Jurckmann, udsendt et Brev sandsynligvis med den Tanke, at det skulde have nogen Indflydelse paa Behandlingen af det Lovforslag, som vi i Øjeblikket beskæftiger os med. Jeg skulde ikke have omtalt dette, fordi det sikkert ikke er megen Omtale værd, hvis jeg ikke netop nu havde Ordet. Dette Opraab begynder med, at under Valgkampen har Sandheden sikkert ikke fejret sine største Triumfer. Men det, der er forkert i Skrivelsen, i hvert Fald ikke i Overensstemmelse med Sandheden, er en Udtalelse længere nede. Der staar: De Foreninger af Lejere, der selv har bygget efter 1914, har alle, uagtet de som nævnt lader Beboerne reparere, ladet foretage Husleje-forhøjelser. Det er denne Udtalelse, jeg vilde nedlægge en Protest imod, fordi den ikke er rigtig, lige saa lidt som det ærede Medlems Udtalelser om, at de socialistiske Byggeforeninger, som han kalder dem, har set sig nødsaget til at forhøje Lejen. Jeg skal gøre opmærksom paa, at der for alle de Lejligheders Vedkommende, som Andelsboligforeningen har bygget, saavel for dem, der er byggede i Krigens første Aar som for de senere opførte, ikke er foretaget en eneste Øres Lejeforhøjelse, og der vil heller ikke blive det, fordi Foreningen er anlagt paa et sundt og fornuftigt Grundlag, uden at nogen skal tjene unødvendigt paa den. Der kan ikke spekuleres i Foretagendet, og som Følge deraf er der heller ingen Anledning til at lægge paa Lejen, hvis der ikke sker ganske ekstraordinære Ting, som ingen kan være Herre over.

Den Lov, som er foreslaaet her, er ganske afgjort en Nødvendighed, der er dikteret af de sørgelige Tilstande, som man paa Boligvæsenets Omraade lever under. Boliger er jo ikke som saa meget andet en Vare, hvor Spekulationen kan høre op, tværtimod, de bliver ved at være et Spekulationsobjekt, lige saa længe som de bestaar. Det er rigtigt, som den højtærede Minister sagde, at Bygninger ikke er noget,

som forsvinder efter kort Tid, men det er en Vare, som skal staa gennem mange, mange Aar, gennem flere Menneskealdrer; og netop derfor er det en Nødvendighed, at man hjælper den Del af Menneskeheden, som jo er langt den største, der er nødt til at leje i disse Boliger, nødt til at bo til Leje hos andre og det under saadanne Forhold, at den Leje, de betaler, desværre er Værdimaaleren for Husets Salgsværdi. Jo oftere en saadan Ejendom sælges, jo oftere der paaløber Udgifter, der stadig skal forrentes og amortiseres, des større Grund har den paagældende til at skruer Lejen op, saa at Lejen stadig vil være et Udtryk for, hvad Ejendommen er værd, og desværre er Forholdet ogsaa det, at man belaaner Ejendommene efter deres Lejeindtægt.

For at denne Spekulation ikke skal blive værre, end den allerede er, er det naturligvis nødvendigt, at den lovgivende Myndighed beskytter dem, der i Forholdet er de svageste; og det er naturligvis Lejerne, naar der ingen som helst Konkurrence er. Men jeg vil i øvrigt paastaa, at selv om der igen bliver Konkurrence paa dette Marked, vil det dog være nødvendigt, at Lovgivningsmagten foretager en Art Regulering; for der er vel ingen, der tror, at naar vi en Gang kommer ind i det, vi kan kalde normale Forhold, vil Materialepriserne gaa saaledes ned, at vi kommer til det Prisniveau, vi før Krigen havde for Fremskaffelsen af Boliger. Men kommer vi ikke dertil, vil det jo sige, at alle de Boliger, som er opførte forinden denne Prisstigning, som sikkert vil holde sig, utvivlsomt vil have en ganske betydelig Gevinst, som vil blive omsat, vil blive sat fast i Ejendommene, efterhaanden som de sælges til betydeligt højere Priser.

Allerede af den Grund er det nødvendigt, at den Lovgivning, vi her beskæftiger os med, stadig fortsættes, indtil man kommer ind i Forhold, hvor man kan sige, at Ejendommene nu er i et Niveau, som ikke er saa meget højere, end det var før Krigens Udbrud; der er Anledning for Lovgivningsmagten til at regulere de Værdier, som man ellers vilde forhøje en hel Række Huse og Grundejere, som ingen Adkomst har til disse kolossale Værdier. Hvis denne Lovgivning blev ophevet, vilde Gevinsten jo ganske afgjort gaa i private Folks Lommer, og senere vilde hverken det offentlige eller Lejerne, som jo kommer til at betale ogsaa denne store ufortjente Gevinst i Form af højere Leje, nogen Sinde igen kunne komme bort